

BOZOK

YOZGAT HALKEVİ DERGİSİ BİBLİYOGRAFYASI

M. Bülent Varlık

1 DERGİNİN AMACI

1932 yılında kurulan halkevleri tarafından çıkarılan dergilerden biri de Yozgat Halkevi tarafından yayınlanan *Bozok*'tur. ¹ Derginin çıkarılma amacını ve içeriği ile ilgili beklentileri Yozgat Halkevi Başkanı Turgut [Tarhan] *Bozok*'un ilk sayısında yer alan yazısında;

"Yurda, yurdun yeni devrimlerine bakıyorum. Genç bir çehrenin tazeliği, zindeliği üzerinde titiz ve o nisbette hummalı bir olgunlaşma, kemale gelme ihtirası var...Yer yer kaynaşır gibi oynayan bu fikir ve inkişaf mahşerinde roller ne kadar temiz, ortaya getirilen eserler iddiasız olmakla beraber bu günü yarına bağlayan ne sağlam bir köprü. Halkevleri inkılâp kanavası içinde yüklediği yükün başarılarile cidalleşir ve onun hazzile yeni bir hamleye başlarken yurdun manevi varlığını saran bu muvaffakiyet kervanı içinde bizim de

bize göre, inkılâbımıza göre bize haz verecek metaimiz bulunduğunu anlatmak isteriz.

Dokuz kolun dokuz ışığı içinde vuzuh kazanan bu nesil ve o vuzuhu kazandırma cehti içinde halkevi millete hitaplarını en arı ve en duru şekilde yaparken onu vesikalandıracak olan bir mecmuanın neşrinde elbette geç kalmış demektir. Hızı zamanla ölçen bir zihniyetin eşiği önünde bu geç kalma keyfiyetini peşinen söylemeye mecbur kaldık. İnkılâbın ideolojisini vasıflandırmaya çalışanların baş vuracakları en hüccetli doküman şüphe yok ki bu mecmualardır.

Halkevleri yurdun sosyal hareketlerine renk ve mana verirken onun bu ahenkli dekoru içinde en devamlı çağılı-tıyı yapacak yine bu mecmualardır. İnkılâbı temelleştiren onu kütlenin bünyesine tıpatıp maleden fikir ve hareketleri gözden geçirirken vesika diye ele alacağımız bu yayınların hususi bir vazife taşıdığını da unutmayacağız. Memleketin içtimai hareket ve adetlerini, folklor ve mitolojisini, hulasa varlığını ve orijinalitesini selahiyetle tebarüz ettirecek yazıları bulmak ve okumak zevkenden mahrum kalmayacağımızı

¹ Dergi hakkında kısa bilgi için bkz: Nurettin Güz; *Tek Parti İdeolojisinin Yayın Organları Halkevleri Dergileri*, Bilge Yapım yay., Ankara-1995, ss: 121-123. *Bozok*'un tam bir koleksiyonu Ankara Milli Kütüphane'de 1957 SA 89 kayıt numarası ile bulunmaktadır.

zannediyorum.

Kültür seferberliğini halk içinde ve halkla beraber en iyi şekilde formüle etmeye çalışan evlerin mana ve iman taşıyan sakfı altında bir milletin varlığı işlenirken bu günkü münevver zümreyi bu dava etrafında harekete davet etmek ıztarındayız.

Yozgat gençliğinin enerji ve izanına miyar olacak bu mecmuanın, tekâmül yolu üzerinde ve bu çok kutsî davanın havarileri arasında en inkişaflı yolunu bulacağına inanır ve seviniriz.

Yer yer memleket gençliğinin bu yoldaki verimlerinin Yozgat'ta da kendini göstermemesi için bir sebep bulunmadığına göre Anadolu yaylasının çam kokulu havası içinde yaşayan bu gürbüz ve imanlı gençlerinin de yeni yeni verimlerine şahid olmak bahtiyarlığına nail olacağımıza inanırken, böyle bir vesileyi hazırlamak ve ona imkan vermek suretile kolaylıklar gösteren Parti ve Halkevi Başkanlarını kutlular, bunu yaşatacat mutlu gençliğe de muvafakiyetler dileriz."²

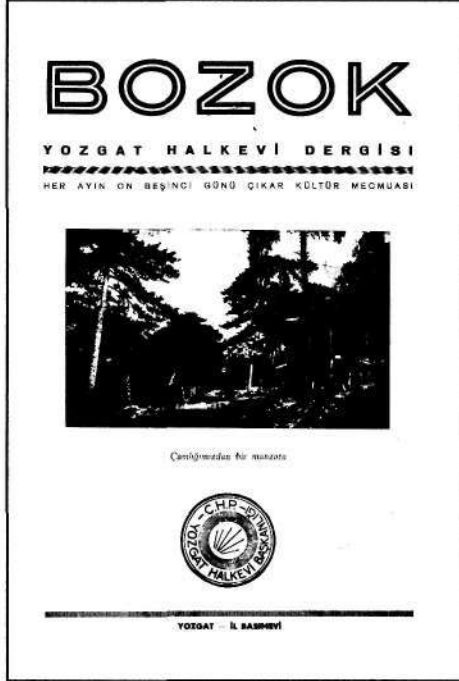
satırları ile açıklamaktadır.

2. BİÇİMSEL ÖZELLİKLER

"Her ayın on beşinci günü çıkar kültür mecmuası olan *Bozok*'un ilk sayısı, 15.İkinci Kânun.1938 tarihinde yayınlanmıştır. Dergi, 15.Temmuz.1941 tarihinde yayınlanan 14. sayısı ile yayın hayatını tamamlamıştır.

Mesul müdürlüğü öğretmen Vehbi Ulusoy tarafından üstlenilen derginin yayın hayatında zaman zaman bazı kesintiler olmuş, 5. ve 10. sayılar birer aylık, 13. sayı iki aylık, 14. sayı ise iki yıllık bir gecikme ile yayınlanmıştır.

² Turgut [Tarhan]; "Mecmuamız Çıkar-ken", *Bozok*, No: 1, 15. İkinci Kânun. 1938, ss: 3-4.

Kesintilerin önemli nedenlerinden birisini II. Dünya Savaşı yıllarında yaşanan kağıt sıkıntısı oluşturmaktadır, bu sıkıntının sonucu olarak 9. sayı yeşil kağıda basılmıştır.

Dergi bütün sayılarında 16 sayfa olarak yayınlanmıştır. Derginin bazı sayılarında, cumhuriyet önderleri ile Yozgat'a ait bazı fotoğraflara yer verilmiştir. 15.Birinci Kânun.1938 tarihini taşıyan 10. sayı Atatürk'ün ölümüne ayrılmıştır.

Sayısı 10 kuruş olan *Bozok*'un bütün sayıları Yozgat İl (Vilayet) Basım-evi'nde basılmıştır.

3. YAZARLAR

Bozok'un yazı kadrosunu, genellikle Yozgat'ın çeşitli okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmak-tadır. Bu

yazarlar arasında, genel konulardaki yazıları ve halk edebiyatına ilişkin çalışmaları ile Vehbi Ulusoy, felsefeye dair yazıları ile Ali Mustafa Soylu, Almanya'ya yaptığı seyahatin izlenimlerini aktaran yazıları ile Lütfü Özdener ve çevre tarihi ile ilgili iki yazısıyla Celal Bayar dikkati çekmektedir. Ancak hemen belirtilmesi gerekir ki, derginin yazı yükünün çok önemli bir bölümünü V. Ulusoy ve A. Mustafa Soylu üstlenmiş, bir kaç öğretmen dışında dergiye yöre aydınlarının yazı katkısı sağlanamamıştır. Yazı sıkıntısı nedeniyle özellikle son sayılarda "Atatürk'ün Hayatı", "Başvekil Dr. Refik Saydam'ın Meclis Konuşması" gibi yazılara sayfalarca yer verilmiştir. Kanımızca, yazar kadrosunun bu denli küçük olması *Bozok*'un yayın hayatının kısa sürmesinin en önemli nedenleri arasında yer almaktadır.

4. KISA BİR DEĞERLENDİRME

Bozok, yayın hayatı boyunca, genel olarak ilk sayısında yer alan programa uygun bir yayın çizgisi takip edememiştir. Dergide yerel tarih, halkbilim araştırmaları gibi konular oldukça az ve yetersiz düzeyde işlenmiştir. Dergi bu niteliğinden ötürü Halkevlerinin merkez yayın organı olan *Ülkü* tarafından da eleştirilmiştir.³ Kanımızca, bu yetersizliğin en önemli nedeni yukarıda da belirtildiği gibi yeterli bir yazı kadrosunun olmayışı, yerel aydınlarla ve hatta Yozgat'ta görevli öğretmenlerle gereken bağın kurulamamasıdır. *Bozok*'un her sayısı bir tükenişin, bir yıl süren yayın hayatı, bir avuç "inkılâp-

çı"nın engin bozkırda yalnız kalışının öyküsüdür.

BOZOK BİBLİYOGRAFYASI

Akkerman, Nafi; "Gençliğe: Meşrutiyet'te Türk Gençliği ve Türk Ocağı", *Bozok*, No: 10, 15.Birinci Kanun.1938, ss: 11-13.

"Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi", *Bozok*, No: 10, 15.Birinci Kanun.1938, s: 15

"Atatürk'ün Hayatı", *Bozok*, No: 10, 15.Birinci Kanun.1938, ss: 3-10.

"Başvekilimiz Dr. Refik Saydam Büyük Millet Meclisi'nde Çok Veciz ve Mühim Bir Nutukla İç ve Dış Vaziyetimizi İzah Etti", *Bozok*, No: 14, 15.Temmuz.1941, ss: 5-10

Bayar, Celal; "Şahne Kayası", *Bozok*, No: 4, 15.Nisan.1938, ss: 13-14

Bayar, Celal; "Çeşka Kalesi", *Bozok*, No: 9, 15.Birinci Teşrin.1938, ss: 6-9.

Berksoy, Nazım; "Türk Terbiyeciliği ve Hedeflerine Kısa Bir Bakış", *Bozok*, No: 14, 15.Temmuz.1941, ss: 10-11.

Bingöl, C.; "Lise Resim Sergisi Dolayısıyla", *Bozok*, No: 4, 15.Nisan.1938, ss: 9-10.

Erman, Nazım Doğan; "Ayşe de Varmış", *Bozok*, No: 5, 15.Haziran.1938, s: 16 [şiir].

Geçer, İlhan; "Dalgalar", *Bozok*, No: 5, 15.Haziran.1938, ss: 10-11 [şiir].

Geçer, İlhan; "Sularda", *Bozok*, No: 5, 15.Haziran.1938, s: 11 [şiir].

³ *Ülkü*, c: XIII, No: 74, Nisan-1939, s: 178'de *Bozok*'un 15.Şubat.1939 tarihli 12. sayısı eleştirilmekte ve "*Bozok*[a], Halkevleri dergisi karakterini taşıyan bir mecmua sıfatıyla pek bakılamaz" denilmektedir.

- "Halkevimizin Bir Yıllık Çalışma Programı", *Bozok*, No: 3, 15.Mart.1938, ss: 10-12.
- "Halkevinin Seçim Sonuçları", *Bozok*, No: 6, 15.Temmuz.1938, ss: 13-14.
- H.B.F.; "Harman Kızları", *Bozok*, No: 4, 15.Nisan.1938, ss: 15-16 [şiir].
- Hizbi Baba (merhum); "Koşma", *Bozok*, No: 2, 15.Şubat.1938, s: 15 [şiir].
- "İl [Yozgat] Haberleri", *Bozok*, No: 6, 15.Temmuz.1938, s: 16, No: 8, 15.Eylül.1938, s: 16, No: 9, 15.Birinci Teşrin.1938, s: 15.
- Kızıltan, Halit; "Engün'ün Dilinden", *Bozok*, No: 10, 15.Birinci Kanun.1938, s: 15 [şiir].
- "Kültür Direktörü Turgut Tarhan'ın Söylevi", *Bozok*, No: 3, 15.Mart.1938, ss: 6-7.
- "Lise Direktörü Fazıl Erim'in Söylevi", *Bozok*, No: 3, 15.Mart.1938, ss: 7-10.
- Nefesli, Nizami; "Basü Badelmeyt", *Bozok*, No: 10, 15.Birinci Kanun.1938, s: 16 [şiir].
- Okan, Fehmi; "Halkevlerinin Hayatımızdaki Yeri ve Rolü", *Bozok*, No: 1, 15.İkinci Kanun.1938, ss: 5-9.
- Öner, O.; "Beden Terbiyesinden Neler Bekliyoruz?", *Bozok*, No: 12, 15. Şubat.1939, ss: 15-16.
- Özbaykul, Sırrı; "Halkevleri", *Bozok*, No: 6, 15.Temmuz.1938, s: 6 [şiir].
- Özdener, Lütfü; "Almanya'da Gençlik Teşkilatı", *Bozok*, No: 1, 15.İkinci Kanun.1938, ss: 9-11.
- Özdener, Lütfü; "Diresten Canlı Çiçek Sergisi ve Sarayı", *Bozok*, No: 2, 15. Şubat.1938, ss: 11-12.
- Özdener, Lütfü; "Maysin (Saksonya) Porselen Fabrikası", *Bozok*, No: 4, 15.Nisan.1938, ss: 7-8.
- Özdener, Lütfü; "Berlin Olimpiyadı Stadı ve Fonkturum Kulesi", *Bozok*, No: 5, 15.Haziran.1938, ss: 9-10.
- Özdener, Lütfü; "Ren Nehri-Koplens'ten Mayans'a Kadar Ren Üzerinde 80 Kilometre", *Bozok*, No: 6, 15. Temmuz. 1938, ss: 7-8.
- Özdener, Lütfü; "Haydelberg", *Bozok*, No: 8, 15.Eylül.1938, ss: 8-10.
- Özdener, Lütfü; "Ror Havzası, Krup Fabrikası, Mektep Filimi Müessesesi, Açık Hava Mektebi", *Bozok*, No: 9, 15.Birinci Teşrin.1938, ss: 13-14.
- Özdener, Lütfü; "Frankfort Göete Evi ve Müzesini Ziyaret", *Bozok*, No: 10, 15.Birinci Kanun.1938, ss: 13-14.
- Özdener, Lütfü; "Alp ve Karmış", *Bozok*, No: 11, 15.İkinci Kanun 1939, ss: 8-9.
- Özdener, Lütfü; "Münih ve Müze", *Bozok*, No: 13, 15.Mayıs.1939, ss: 8-9.
- Özkan, Yusuf Ziya; "Güzel Bozok", *Bozok*, No: 2, 15.Şubat.1938, s: 10 [şiir].
- Plümer, Fazıl; "Bedbaht Anne", *Bozok*, No: 2, 15.Şubat.1938, ss: 13-14, No: 3,

- 15.Mart.1938, ss: 14-16 [anı]
- "Resim Sergisi", *Bozok*, No: 6, 15. Temmuz.1938, ss: 10-13.
- Sarsılmaz, Sait; "Dursun Abdi Oğluna", *Bozok*, No: 7, 15.Ağustos.1938, s: 16 [şiir].
- Soylu, Ali Mustafa; "Şiirin Kaderi", *Bozok*, No: 1, 15.İkinci Kanun.1938, s: 12, No: 2, 15.Şubat.1938, ss: 8-9.
- Soylu, Ali Mustafa; "Vücut ve Adem", *Bozok*, No: 4, 15.Nisan.1938, ss: 11-12.
- Soylu, Ali Mustafa; "Hürriyet ve Zaruret Hakkında", *Bozok*, No: 5, 15. Haziran.1938, ss: 6-8.
- Soylu, Ali Mustafa; "Farklılık ve Farksızlık Hakkında", *Bozok*, No: 6, 15.Temmuz.1938, ss: 9-10.
- Soylu, Ali Mustafa; "Nikbinlik ve Bedbinlik Hakkında", *Bozok*, No: 7, 15. Ağustos.1938, ss: 8-12.
- Soylu, Ali Mustafa; "Fena ve Baka", *Bozok*, No: 8, 15.Eylül.1938, ss: 11-15.
- Soylu, Ali Mustafa; "Güzelliğe Dair", *Bozok*, No: 9, 15.Birinci Teşrin. 1938, ss: 10-13.
- Soylu, Ali Mustafa; "İrade ve Kader", *Bozok*, No: 11, 15. İkinci Kanun. 1939, ss: 10-15.
- Soylu, Ali Mustafa; "Zaman ve Mekan Hakkında", *Bozok*, No: 12, 15. Şubat.1939, ss: 6-13.
- Soylu, Ali Mustafa; "Bilgi ve Malumat", *Bozok*, No: 13, 15.Mayıs.1939, ss: 10-14.
- [Tarhan], Turgut; "Mecmuamız Çıkar-ken", *Bozok*, No: 1, 15. İkinci Kanun.1938, ss: 3-4.
- Ulusoy, Vehbi; "Yozgatlı Şair Fennî, Tercüme-i Hali, Hayat-ı Edebiyesi", *Bozok*, No: 1, 15.İkinci Kanun.1938, ss: 15-16, No: 2, 15.Şubat.1938, ss: 5-7, No: 3, 15. Mart. 1938, s: 13, No: 4, 15. Nisan.1938, s: 6, No: 5, 15.Haziran.1938, ss: 8-9, No: 6, 15.Temmuz.1938, s: 15, No: 7, 15.Ağustos.1938, ss: 6-7, No: 8, 15.Eylül.1938, ss: 6-7, No: 9, 15.Birinci Teşrin.1938, s: 15, No: 11, 15.İkinci Kanun. 1939, s: 16, No: 12, 15. Şubat. 1939, s: 14, No: 13, 15.Mayıs.1939, ss: 5-6, No: 14, 15.Temmuz.1941, ss: 12-14.
- Ulusoy, Vehbi; "Şehrimizin Ağaç ve Yeşillik İhtiyacı", *Bozok*, No: 2, 15. Şubat.1938, ss: 3-4.
- Ulusoy, Vehbi; "Yozgat'ımızın Şömendöfer İhtiyacı", *Bozok*, No: 3, 15. Mart.1938, ss: 3-5.
- Ulusoy, Vehbi; "Şehrimizin Umumi Kütüphanesine Dair", *Bozok*, No: 4, 15. Nisan.1938, ss: 3-5.
- Ulusoy, Vehbi; "Çamlığımıza Dair", *Bozok*, No: 5, 15.Haziran.1938, ss: 3-5.
- Ulusoy, Vehbi; "Şair Akif Paşa'ya Dair", *Bozok*, No: 5, 15.Haziran.1938, ss: 12-15.
- Ulusoy, Vehbi; "Tatilde Çocuklarımız", *Bozok*, No: 6, 15.Temmuz.1938, ss: 3-6.
- Ulusoy, Vehbi; "Hacı Ahmet Yesari Kimdir?", *Bozok*, No: 7, 15. Ağustos. 1938, ss: 3-4.

Ulusoy, Vehbi; "Çukadar Oğlu Bay Hacı Keşfi Mustafa", *Bozok*, No: 7, 15. Ağustos. 1938, s: 5.

Ulusoy, Vehbi; "Sokaklarımız", *Bozok*, No: 7, 15. Ağustos. 1938, ss: 13-14.

Ulusoy, Vehbi; "Çağlayanımız ve İstifade Çareleri", *Bozok*, No: 8, 15. Eylül. 1938, ss: 3-5.

Ulusoy, Vehbi; "Dil Bayramı Münasebetile", *Bozok*, No: 9, 15. Birinci Teşrin. 1938, ss: 3-5.

Ulusoy, Vehbi; "Atatürk Ölmemiştir", *Bozok*, No: 10, 15. Birinci Kanun. 1938, ss: 10-11.

Ulusoy, Vehbi; "Terimlerimize Dair",

Bozok, No: 11, 15. İkinci Kanun. 1939, ss: 3-7.

Ulusoy, Vehbi; "Halkevimizin Yıldönümü Münasebetile", *Bozok*, No: 12, 15. Şubat. 1939, s: 3.

Ulusoy, Vehbi; "Fizik Terimlerine Dair", *Bozok*, No: 12, 15. Şubat. 1939, ss: 4-5.

Ulusoy, Vehbi; "Milli Hakimiyet ve Çocuk Haftası Münasebetile", *Bozok*, No: 13, 15. Mayıs. 1939, ss: 3-4.

Ulusoy, Vehbi; "Mesut Türkiye", *Bozok*, No: 14, 15. Temmuz. 1941, ss: 3-4.

Ulusoy, Vehbi; "Köylümüze Öğütler", *Bozok*, No: 14, 15. Temmuz. 1941, s: 14.